

Prilagođeni i individualizirani programi za učenike s poteškoćama u učenju u Poljoprivrednoj i veterinarskoj školi Osijek iz Hrvatske

Željka Brumerček, prof. engleskog i njemačkog jezika i književnosti, prof. mentorica
Branka Dubravac, dipl. ing. poljoprivrede, prof. mentorica
Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek, Osijek, Hrvatska;
ured@ss-poljoprivredna-veterinarska-os.skole.hr

Sažetak

Tijekom niza godina Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek suočava se s povećanim brojem učenika s poteškoćama u učenju. U nastojanju da se nastavnici što bolje nose s tim problemom, škola aktivno sudjeluje u projektima kojima je cilj unaprjeđenje rada s učenicima s poteškoćama. Prvi projekt je bio u 2013./14. „Stručnom potporom do obrazovanja za sve“. Od tada je planiranje programa drugačije. Ono se prilagođava učenicima, njihovoj koncentraciji te pozitivnom odnosu prema sebi samima i konačno da uspješno završe opće obrazovanje i usvoje potrebne strukovne vještine. Da bi poučavali, nastavnici moraju promjeniti stare poglede na svijet te ih prilagoditi novima.

Ključni pojmovi: učenici s poteškoćama, projekti, kompetencije, programi , prilagodba

Abstract

Through the recent years, The Agricultural and Veterinarian School Osijek has been faced with the increasing number of students with special needs. In the endeavour to tackle such a challenge, the school decided to became an active participant in the projects concerning the students with special needs. The first one was in 2013/14 „ Professional support for education for everyone“ and it was only the beginning. Since then the school has been active in the work of improving knowledge and competence to plan the lessons differently, to adopt them to maintain students concentration, to build their positive self-image and finally help the students to successfully get needed general education and special professional skills. In order to teach better, the teachers need to change old viewpoints and adapt to the new.

Key words: students with special needs, projects, competence, lesson plans, adapt

1. Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek

Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek osnovana je prije šezdeset godina. Mijenjala je sjedišta djelovanja, nazive i osnivače. 20. travnja 2005. je započela nastava u novoj školi. Tridesetak nastavnika obrazuje tristotinjak učenika za trogodišnja zanimanja cvjećar i vrtlar te četverogodišnja zanimanja veterinarski tehničar, poljoprivredni tehničar opći i fitofarmaceut tehničar.

Slika 1. Poljoprivredna i veterinarska škola Osijek

Nastava se provodi u 14 učionica od toga u 10 specijaliziranih: dvama praktikumima, informatičkoj učionici, radionici, sedam nastavničkih kabineta, dvjema dvoranama za tjelesni odgoj, knjižnici i čitaonici, igralištu za nogomet i košarku, hladnjači, plasteniku, u dva staklenika i na školskom imanju od 9 hektara. Sve učionice, praktikumi, radionice, dvorana i knjižnica opremljene su novim školskim inventarom te nastavnim sredstvima i pomagalima.

Praktična nastava obavlja se u plasteniku, staklenicima, vinogradu, voćnjaku i na ribnjaku.

Slika 2. Školski ribnjak

Slika 3. Školski plastenik

Škola sudjeluje u brojnim projektima, edukacijama i radionicama. Hvale vrijedni projekti su Zelena mreža i "Učim, volontiram - znam da vrijedim!". Ciljevi projekta Zelene mreže bili su: povećati konkurentnost učenika strukovnih škola na tržištu rada osuvremenjivanjem kurikuluma, osigurati učenicima stjecanje većih kompetencija i relevantnost kvalifikacije vrtlar i cvjećar u skladu sa potrebama tržišta rada, stručnim usavršavanjem nastavnika uvesti moderna i inovacijska postignuća u odgojno-obrazovni proces. Korisnici projekta "Učim, volontiram - znam da vrijedim!" učenici su osnovnih i srednjih škola s poteškoćama u učenju, problemima u ponašanju i emocionalnim problemima koje se, kroz volonterski rad i edukacijske programe, osnažuje za život u lokalnoj zajednici.

Slika 4. Projekt Zelena mreža

Održavaju se besplatne edukacije o zaštiti voćaka od bolesti i štetnika kao i edukacije o rezidbi voćaka. Škola surađuje s drugim školama, stručnjacima i institucijama. Organiziraju se putovanja i stručna praksa u okviru projekata u Hrvatskoj i inozemstvu.

Slika 5. Stručna praksa u mljekari Biotehničkog centra Naklo

Škola djeluje i humanitarno jer sudjeluje u dobrotvornim akcijama kao što su prikupljanje odjeće za migrante, hrane za pučku kuhinju, potrepštine za potrebite obitelji, volontiranje u Azilu za životinje i u udruzi Mogu i još puno toga.

2. Najčešće poteškoće u učenju učenika Poljoprivredne i veterinarske škole Osijek te izrada prilagođenih i individualiziranih programa

Izrada prilagođenih i individualiziranih programa u Poljoprivrednoj i veterinarskoj školi Osijek započela je s projektom „Stručnom potporom do obrazovanja za sve Centra inkluzivne potpore IDEM koji se financira iz IV. komponente IPA programa – Razvoj ljudskih potencijala, u okviru natječaja „Integracija skupina u nepovoljnem položaju u redoviti sustav obrazovanja“. Opći cilj ovog projekta je jačanje inkluzivnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj putem planiranih aktivnosti potpore učeniku s teškoćama, roditeljima te školama uspostavom stručne potpore. U projektu je sudjelovala, osim naše škole, Trgovačka i komercijalna škola Osijek. Projekt je trajao od drugoga polugodišta šk. god. 2013./2014. (13. siječnja 2013.) do kraja prvoga polugodišta šk. god. 2014./2015. Projektom se osigurala stručna savjetodavna potpora.

Pokazalo se da su najčešće poteškoće u učenju u Poljoprivrednoj i veterinarskoj školi Osijek disleksija, disgrafija i ADHD te se pristupilo izradi individualiziranih i prilagođenih programa za učenike s navedenim teškoćama.

2.1 Izrada individualiziranih programa za učenike s disleksijom i disgrafijom

Disleksija je pojam koji se upotrebljava za smetnje čitanja, a disgrafija za smetnje u pisanju. Učenik s disleksijom i disgrafijom mora se nositi s teškoćama u savladavanju vještina čitanja i pisanja, te školskog gradiva. Nakon mjesec dana radi se praćenje i inicijalna procjena te izrada individualiziranog programa što se vidi iz primjera:

NAZIV ŠKOLE:

ADRESA:

tel./mail

INDIVIDUALIZIRANI ODGOJNO OBRAZOVNI PROGRAM (IOOP)¹

nastavni predmet: , šk .god:
početak i trajanje primjene programa:..

IME I PREZIME UČENIKA: , razred: , broj učenika u razredu:

IME I PREZIME UČITELJA: , STRUČNI SURADNIK:

IME I PREZIME (druge osobe koje stalno/povremeno sudjeluju i uloga):

SATI/DANI učenika po tjednu u nastavi (integracija) i DRUGIM AKTIVNOSTIMA
(izvannastavne, izvanškolske i dr.): 2

INICIJALNA PROCJENA: navesti sažeto osobitosti školskog učenja (sposobnosti, vještine, potrebe, interes, predznanja) značajna unutar nastavnog predmeta

Učenik je zainteresiran za predmet i često postavlja pitanja vezana za nastavne sadržaje pokazujući zavidno predznanje iz biologije. Pažljiv je i pristojan.

Uočila sam da ima teškoće s čitanjem i pisanjem, rukopis je nečitak i izrazito je spor.

Nastavne sadržaje nije potrebno skraćivati nego ću prilagođavati tekst tako da veličina slova treba biti 12 pt ili više, povećati razmak između slova i redova, upotrebljavati podebljana (bold) ili istaknuta (highlighted) slova, pisanje u kratkim rečenicama, tekst organizirati u natuknicama, rečenice odvajati dvostrukim razmakom, ne započinjati rečenicu na kraju reda, upotrebljavati široke margine, pisati naslove i podnaslove.

Učenik će biti usmeno provjeravan i potican pohvalama.

Tablica 1. Individualizirani odgojno obrazovni program

¹ Stančić, Z., Ivančić, Đ., 2005.

2.2 Izrada prilagođenih programa za učenike s poremećajem pažnje i hiperaktivnosti tj. ADHD-om

Poremećaj pažnje koji može biti praćen nemicom i impulzivnošću (ADHD/ADD) razvojni je poremećaj samokontrole. Simptomi za hiperaktivnost moraju biti izraženiji od onog što se smatra normalnim s obzirom na djetetovu dob i razvojni stupanj te u značajnom stupnju narušavati funkcioniranje u različitim aspektima učenikova života.

INICIJALNA PROCJENA: navesti sažeto osobitosti školskog učenja (sposobnosti, vještine, potrebe, interes, predznanja) značajna unutar nastavnog predmeta

Učenik pokazuje nedostatak pažnje i nemogućnost održavanja koncentracije na duže vrijeme. U radu s njim morat će se primjenjivati posebne metode rada. U prilagodbi učeniku morat će mu se omogućiti da sjedi sam, pošto se često vrpolji i ne može dugo sjediti, kao i mogućnost povremenog ustajanja.

Kod obrade novih sadržaja, dat će prednost češćim usmenim oblicima u poučavanju i provjeravanju znanja, sistematski će provjeravati je li učenik razumio sadržaj, pojmove i definicije ta dati dodatna objašnjenja, koristiti će prerađene, sažete, jednostavnije tekstove, mnogo konkretnih primjera, slika povezanih s poznatim sadržajima, zadavati će manji broj zadataka, a zadatke rasporediti prema težini.

Ispitivanje mora biti tako da se očekuje i postiže uspjeh, omogućava uspjeh, da se postavljaju jasne granice i očekivanja, da se razumije učenikovo ponašanje, da mu se osigurava pozitivna afirmacija.

Tablica 2. Prilagođeni odgojno obrazovni program

3. Zaključak

Sudjelovanjem u projektu „Stručnom potporom do obrazovanja za sve“ i osvještavanjem potrebe za izradom posebnih planova i prilagođavanjem učenicima s teškoćama u učenju, u školi se postigla bolja integracija učenika u redovni tijek nastave. Sukladno tome, olakšano je i poboljšano njihovo snalaženje i praćenje tijeka nastave te stjecanje potrebnih kompetencija.

4. Literatura

Kiš-Glavaš, L.; Fulgosi-Masnjak, R. Do prihvatanja zajedno: Integracija djece s posebnim potrebama, Priručnik za učitelje. Zagreb (2002): Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama IDEM

5. Prilozi

Table 1. Mjesečni plan za učenika sa ADHD-om

Mjesec	Sadržaj edukacije (područja/ teme/ključni pojmovi)	Cilje/evi za učenika/cu (obrazovna postignuća)	Aktivnosti za učenika/cu	Strategije podrške (prilagodba metoda, sredstava, oblika, postupaka, zahtjeva)	Ostvarene zadaće
V	THE PAST Where were you last night Was he born in London Can I leave my bag at reception? The verb to be House rules	Razvijati vještinu čitanja i razumijevanja kratkog dijaloga Prepoznati i pravilno upotrijebiti glagol „to be“ u kratkim odgovorima Pravilno upotrijebiti modalne glagole can i may (u svim oblicima) Uvježbati pravilnu upotrebu i oblike glagola „to be“ Obogatiti fond riječi	Čitanje i odgovaranje na pitanja Slušanje dijaloga, odgovaranje na kratka pitanja Slušanje, rad u paru - razgovor Rješavanje zadataka, popunjavanje tablice, nadopunjavanje rečenica Čitanje teksta, razgovor o kućnim pravilima	Veća zastupljenost usmenog iskazivanja znanja. Učenika motivirati za rad dinamičnim aktivnostima(gluma,konkretnе situacije,igre,pametna ploča,...) Smjernice prije izrade dijaloga,provjeriti da li je razumio upute Davanje što kraćih i fokusiranih zadataka Prilagodba sadržaja,dužina teksta, podrška vršnjaka u čitanju Varirati složenost zadataka,češće vrednovanje manjih postignuća. Pohvala učeniku za svaki završeni rad,suradničko učenje Razvojem samostalnog učenja putem računala	